

คำชี้แจง
การใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์
เล่มที่ 1 เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

1. ศึกษาจุดประสงค์และคำชี้แจงในการทำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวให้เข้าใจ
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว จำนวน 10 ข้อ
3. ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนจากเฉลย
4. ทำแบบฝึกทักษะที่ 1 - 5 โดยเริ่มจากการศึกษาใบความรู้และตัวอย่างก่อนทำแบบฝึกทักษะแต่ละแบบฝึกให้ครบตามลำดับก่อนหลัง
5. ตรวจสอบคำตอบจากเฉลยท้ายเล่ม
6. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว จำนวน 10 ข้อ
7. ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบหลังเรียนจากเฉลยแล้วบันทึกผลที่ได้ลงในตารางบันทึกคะแนนเพื่อทราบผลการเรียนและการพัฒนา

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

สาระที่ 4

พืชคณิต

มาตรฐาน ค 4.2

ใช้นิพจน์ สมการ อสมการ กราฟ และตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical model) อื่น ๆ แทนสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนแปลความหมายและนำไปใช้แก้ปัญหา

ตัวชี้วัด

ค 4.2 ม.3/1

ใช้ความรู้เกี่ยวกับอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ในการแก้ปัญหาพร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ

สาระที่ 6

ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

มาตรฐาน ค 6.1

มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ค 6.1 ม.3/4

ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมาย และการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน

จุดประสงค์

1. เขียนประโยคเกี่ยวกับจำนวนให้เป็นประโยคที่ใช้สัญลักษณ์ $<$, $>$, $\leq$, $\geq$ หรือ $\neq$ ได้
2. ระบุได้ว่าประโยคที่กำหนดให้ประโยคใดเป็นอสมการ
3. จำแนกอสมการซึ่งเป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว และอสมการซึ่งไม่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวได้

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วเติมลงในช่องคำตอบ
ของกระดาษคำตอบ
3. เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบท้ายเล่ม

1. ข้อใดต่อไปนี้เป็นอสมการ
  - ก. $5n - 3$
  - ข. $2(y - 15)$
  - ค. $x + 1 = 15$
  - ง. $0.7a \neq 0.3a + 2$
2. ข้อความใดถูกต้องที่สุด
  - ก. ประโยคสัญลักษณ์มีตัวแปรอยู่เสมอ
  - ข. ประโยคสัญลักษณ์จะมีตัวแปรหรือไม่ก็ได้
  - ค. ประโยคสัญลักษณ์เป็นประโยคที่ไม่มีตัวแปร
  - ง. ผลต่างของ a และ 8 เขียนได้เป็น $a - 8$ เพียงกรณีเดียวเท่านั้น

3. “ครึ่งหนึ่งของจำนวนที่น้อยกว่า x อยู่ 3 มีค่าไม่เกิน 10” เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ดังข้อใด

ก. $\frac{1}{2}x - 3 \leq 10$

ข. $\frac{1}{2}(x-3) \geq 10$

ค. $\frac{1}{2}(3-x) \leq 10$

ง. $\frac{1}{2}(x-3) \leq 10$

4. ประโยคในข้อใดต่อไปนี้ **ไม่**เป็นสมการ

ก. x น้อยกว่า 10

ข. a มากกว่า หรือเท่ากับ 3

ค. x บวกด้วย 5 ไม่เท่ากับ 15

ง. ผลบวกของสามในสี่ของ y กับ 8

5. “ผลต่างของสี่ในเจ็ดของจำนวนจำนวนหนึ่งกับหก น้อยกว่าหรือเท่ากับสิบสาม”

เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ดังข้อใด

ก. $\frac{4}{7}x - 6 > 13$

ข. $\frac{4}{7}x - 6 \leq 13$

ค. $\frac{4}{7}(x - 6) < 13$

ง. $\frac{4}{7}(x - 6) \leq 13$

6. “มีจำนวนเด็กนักเรียนในห้องนี้ไม่ถึงสามสิบคน” เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ดังข้อใด

ก. $x < 30$

ข. $x > 30$

ค. $x \leq 30$

ง. $x \neq 30$

7. $a - 4 > 12$ เขียนเป็นประโยคภาษาได้ดังข้อใด

- ก. เมื่อไข่แตกไป 4 ฟอง แล้วยังเหลือไข่ไม่ถึง 12 ฟอง
- ข. เมื่อใช้เงินไป 4 บาท แล้วยังเหลือเงินมากกว่า 12 บาท
- ค. สัมจำนวนหนึ่งแบ่งให้เด็ก 4 คน เหลือส้มไม่ถึง 12 ผล
- ง. เมื่อเดินทางไปได้ 4 เมตร แล้วยังห่างจากปลายทางอีก 12 เมตร

8. ข้อใดเป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

- ก. $xy - 3x \neq 0$
- ข. $\frac{x}{2} - 3x \leq -6$
- ค. $x^2 - 2x - 3 < 7$
- ง. $x^2 - 3y > 2y - 1$

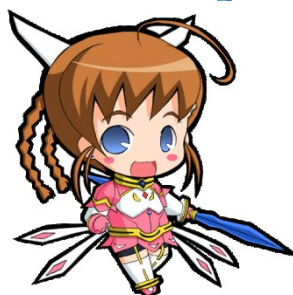
9. $x^2 - 6 \neq x - 4$ ไม่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวเพราะเหตุใด

- ก. ไม่เป็นอสมการ
- ข. มีตัวแปรหลายตัว
- ค. มีคำตอบเป็นจำนวนเต็มลบ
- ง. เลขชี้กำลังของตัวแปรมากกว่า 1

10. ข้อใดไม่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

- ก. $6x - 3 \neq 0$
- ข. $4z + 3 \geq 6$
- ค. $x + 2z > 2z - x$
- ง. $\frac{1}{2}y - 4 < 2y + 5$

ทำได้หรือเปล่าคะ

ตารางบันทึกคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน

เล่มที่ 1 เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

*****

ชื่อ – นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	คำตอบ	คะแนน
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
รวม		

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์

จุดประสงค์

เขียนประโยคเกี่ยวกับจำนวนให้เป็นประโยคที่ใช้สัญลักษณ์ $<$, $>$, $\leq$, $\geq$ หรือ $\neq$ ได้

ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์

ประโยคทางคณิตศาสตร์สามารถเขียนได้ 2 วิธี คือ

1. ประโยคภาษา
2. ประโยคสัญลักษณ์

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่าง ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์ที่มีความหมายตรงกัน

ประโยคภาษา	ประโยคสัญลักษณ์
สามบวกห้าเท่ากับแปด	$3 + 5 = 8$
สองในสามของนักเรียนในห้องนี้เท่ากับยี่สิบสี่	$\frac{2}{3}x = 24$
สองเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่งมีค่ามากกว่าหก	$2x > 6$
สามเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่งลบด้วยสี่มีค่าน้อยกว่าศูนย์	$3x - 4 < 0$
เศษหนึ่งส่วนสองของจำนวนจำนวนหนึ่งมีค่าไม่น้อยกว่าห้า	$\frac{1}{2}y \geq 5$
จำนวนจำนวนหนึ่งบวกด้วยสิบมีค่าไม่มากกว่าสอง	$x + 10 \leq 2$
เศษสี่ส่วนห้าของผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับแปดไม่เท่ากับสิบห้า	$\frac{4}{5}(x + 8) \neq 15$
ห้าเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่งลบด้วยหกมีค่าไม่เท่ากับเก้า	$5x - 6 \neq 9$
สามบวกสองน้อยกว่าเจ็ด	$3 + 2 < 7$
สี่ลบด้วยสามมีค่ามากกว่าศูนย์	$4 - 3 > 0$

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

- ① ประโยคสัญลักษณ์จะมีตัวแปรหรือไม่ก็ได้
- ② ประโยคสัญลักษณ์ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของจำนวนโดยมีสัญลักษณ์ = บอกความสัมพันธ์ระหว่างจำนวน เรียกว่า สมการ ซึ่งนักเรียนได้เรียนผ่านมาแล้ว
- ③ ประโยคสัญลักษณ์ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของจำนวนโดยมีสัญลักษณ์ $<$, $>$, $\leq$, $\geq$ หรือ $\neq$ บอกความสัมพันธ์ระหว่างจำนวน เรียกว่า อสมการ

ความหมายของการไม่เท่ากัน

$a > b$ หมายความว่า a มากกว่า b

$a < b$ หมายความว่า a น้อยกว่า b

$a \geq b$ หมายความว่า a มากกว่าหรือเท่ากับ b หรือ a มีค่าไม่น้อยกว่า b

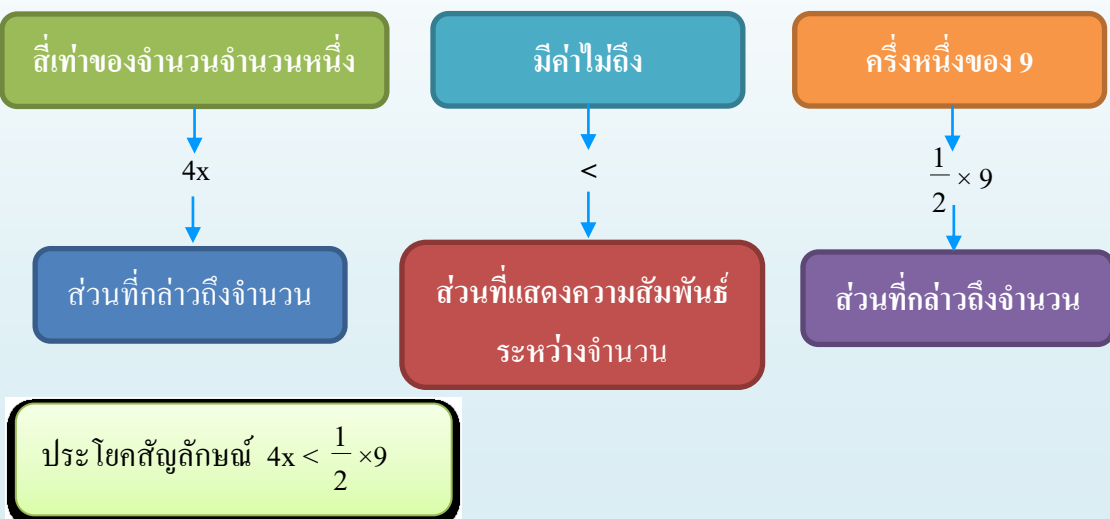
$a \leq b$ หมายความว่า a น้อยกว่าหรือเท่ากับ b หรือ a มีค่าไม่มากกว่า b

$a \neq b$ หมายความว่า a ไม่เท่ากับ b

ข้อควรจำ

ในการเปลี่ยนประโยคภาษาเป็นประโยคสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ จะต้องใช้ส่วนที่กล่าวถึงจำนวน และสัญลักษณ์แทนส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนให้ถูกต้องดังตัวอย่าง

“สี่เท่าของจำนวนจำนวนหนึ่ง มีค่าไม่ถึงครึ่งหนึ่งของเก้า”

จงเขียนประโยคสัญลักษณ์แทนประโยคที่กำหนดให้ต่อไปนี้ (ให้ x แทนจำนวนที่ไม่ทราบค่า)

ตัวอย่างที่ 1

1. สามเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่งไม่น้อยกว่ายี่สิบเจ็ด

สามเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่ง

$3x$

ไม่น้อยกว่า

$\geq$

ยี่สิบเจ็ด

27

ประโยคสัญลักษณ์ $3x \geq 27$

2. เศษเจ็ดส่วนแปดของจำนวนจำนวนหนึ่งไม่เท่ากับสิบสี่

เศษเจ็ดส่วนแปดของจำนวนจำนวนหนึ่ง

$\frac{7}{8}x$

ไม่เท่ากับ

$\neq$

สิบสี่

14

ประโยคสัญลักษณ์ $\frac{7}{8}x \neq 14$

ตัวอย่างที่ 2

จงเขียนประโยคภาษาแทนประโยคสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ โดยให้ตัวแปรแทนจำนวนหนึ่ง

1. $x + 7 \geq 12$

$x + 7$

$\geq$

12

ผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับเจ็ด

มากกว่าหรือเท่ากับ

สิบสอง

ประโยคภาษา ผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับเจ็ดมากกว่าหรือเท่ากับสิบสอง

2. $2y - 3 < 5$

$2y - 3$

$<$

5

ผลต่างของสองเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสาม น้อยกว่า

ห้า

ประโยคภาษา ผลต่างของสองเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสามมีค่าน้อยกว่าห้า

พยายามเขียนให้ถูกต้องนะคะ

แบบฝึกทักษะที่ 1

เรื่อง ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์

คำชี้แจง จงเขียนประโยคสัญลักษณ์แทนประโยคที่กำหนดให้ต่อไปนี้ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง
(ให้ x แทนจำนวนที่ไม่ทราบค่า) (5 คะแนน)

1. จำนวนจำนวนหนึ่งลบด้วยสามมากกว่าศูนย์

.....

.....

.....

ประโยคสัญลักษณ์.....

2. ผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสามไม่น้อยกว่าหก

.....

.....

.....

ประโยคสัญลักษณ์.....

3. เศษสองส่วนสามของจำนวนจำนวนหนึ่งมีค่าไม่เกินแปด

.....

.....

.....

ประโยคสัญลักษณ์.....

4. ผลคูณของห้ากับจำนวนจำนวนหนึ่งไม่เท่ากับยี่สิบ

.....

.....

.....

ประโยคสัญลักษณ์.....

5. สองเท่าของผลต่างของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสี่น้อยกว่าห้าเท่าของผลบวกของจำนวนจำนวนนั้นกับแปด

.....

.....

.....

ประโยคสัญลักษณ์.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

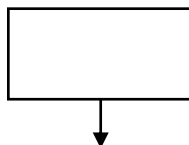
แบบฝึกทักษะที่ 2

เรื่อง ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์

คำชี้แจง จงเขียนประโยคภาษาแทนประโยคสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ลงในช่องว่าง
ให้ถูกต้อง (ให้ตัวแปรในแต่ละข้อแทนจำนวนที่ไม่ทราบค่า) (5 คะแนน)

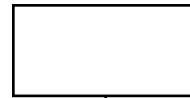
1. $x + 3 > 1$

.....

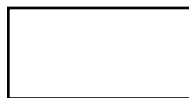
.....

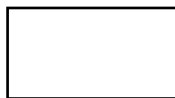
.....

ประโยคภาษา.....

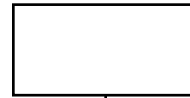
2. $\frac{b}{3} \geq 2$

.....

.....

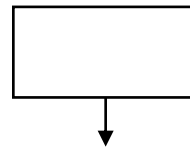
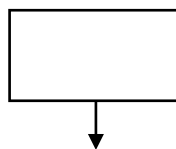
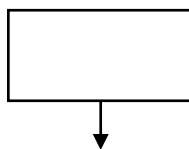

.....

ประโยคภาษา.....

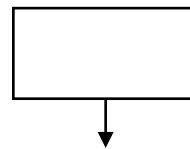
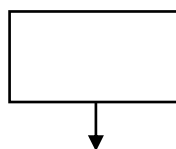
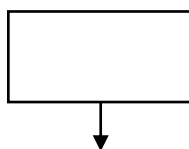

$$3. \frac{1}{7}c - 2 \leq 0$$

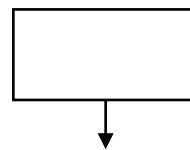
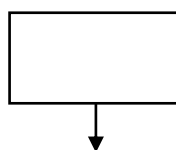
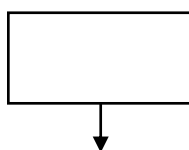
ประโยคภาษา.....

$$4. 3y + 1 \neq 9$$

ประโยคภาษา.....

$$5. 4(w + 1) < 20$$

ประโยคภาษา.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง อสมการ

จุดประสงค์

ระบุได้ว่าประโยคที่กำหนดให้ ประโยคใดเป็นอสมการ

ประโยคสัญลักษณ์ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของจำนวนโดยมีสัญลักษณ์ = บอกความสัมพันธ์ระหว่างจำนวน เรียกว่า สมการ

ประโยคสัญลักษณ์ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของจำนวนโดยมีสัญลักษณ์ $<$, $>$, $\leq$, $\geq$ หรือ $\neq$ บอกความสัมพันธ์ระหว่างจำนวน เรียกว่า อสมการ

สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

=	แทนความสัมพันธ์	เท่ากับ หรือ เท่ากัน
<	แทนความสัมพันธ์	น้อยกว่า หรือ ไม่ถึง
>	แทนความสัมพันธ์	มากกว่า หรือ เกิน
$\neq$	แทนความสัมพันธ์	ไม่เท่ากับ หรือ ไม่เท่ากัน
$\leq$	แทนความสัมพันธ์	น้อยกว่าหรือเท่ากับ หรือ ไม่เกิน
$\geq$	แทนความสัมพันธ์	มากกว่าหรือเท่ากับ หรือ ไม่น้อยกว่า

ตัวอย่าง

1. $x \geq 5$ อ่านว่า x มากกว่าหรือเท่ากับ 5
หมายถึง $x > 5$ หรือ $x = 5$ อีกนัยหนึ่งคือ x ไม่น้อยกว่า 5

2. $y \leq 3$ อ่านว่า y น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3
หมายถึง $y < 3$ หรือ $y = 3$ อีกนัยหนึ่งคือ y ไม่เกิน 3

พิจารณาความหมายให้ดีๆนะ

แบบฝึกทักษะที่ 3

เรื่อง อสมการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นอสมการ หรือเติมเครื่องหมาย × หน้าข้อที่ไม่เป็นอสมการ (10 คะแนน)

- .....1. $3x \neq 2$
- .....2. $2x + 6 > 7$
- .....3. $2x + 3 \geq 7x - 1$
- .....4. $4x - 1 = 12$
- .....5. $\frac{1}{2}x - 1 \neq 3x - \frac{1}{2}$
- .....6. $3(2x + 1) \leq 6$
- .....7. $9x - 3 = 2x + 1$
- .....8. $\frac{1}{4}x - 3 < \frac{3}{5}(x + 1)$
- .....9. $\frac{1}{2}(x + 1) \geq 4x + 7$
- .....10. $\frac{7x + 1}{4} = \frac{2x + 1}{3}$

ฝึกทำบ่อยๆ จะได้เก่งๆ นะคะ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

จุดประสงค์

1. จำแนกอสมการซึ่งเป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว และอสมการซึ่งไม่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

อสมการ เป็นประโยคที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของจำนวนโดยมีสัญลักษณ์ $<$, $>$, $\leq$, $\geq$ หรือ $\neq$ แสดงความสัมพันธ์

อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีลักษณะดังนี้

- ♦ มีตัวแปรเพียงตัวเดียว
- ♦ เลขชี้กำลังของตัวแปร เป็น 1

ตัวอย่าง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว เช่น

1. $3x < 8$
2. $2x + 5 > 7$
3. $\frac{a}{2} \leq 4$
4. $1.5m - 3 \neq 4$
5. $\frac{3}{4}y \geq 2y + 3$

แบบฝึกทักษะที่ 4
เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

คำชี้แจง จงเติมเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หรือเครื่องหมาย × หน้าข้อที่ไม่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว (10 คะแนน)

- ..... 1. $3x + 7 \neq 0$
- ..... 2. $6x - 4 > 3x + 1$
- ..... 3. $x + y \neq 0$
- ..... 4. $x^2 + 2xy \geq 3$
- ..... 5. $7y + 2xy \leq 6$
- ..... 6. $4x - 3 < 2x + 1$
- ..... 7. $9x - 6 > 21$
- ..... 8. $y^2 + 6y > 3$
- ..... 9. $2(y + 6) > 10$
- ..... 10. $\frac{1}{2}x + 3 \leq \frac{3x + 4}{2}$

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

แบบฝึกทักษะที่ 5
เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

คำชี้แจง จงเติมตัวแปร เลขชี้กำลังของตัวแปร สัมประสิทธิ์ของตัวแปร และค่าคงตัวของ
อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวลงในตารางต่อไปนี้ (10 คะแนน)

อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว	ตัวแปร	เลขชี้กำลังของตัวแปร	สัมประสิทธิ์ของตัวแปร	ค่าคงตัว
1. $3x + 1 < 0$	x	1	3	1
2. $y - 4 \neq 0$	y	1	1	-4
3. $\frac{1}{2}m + 3 \leq 0$	m	1	$\frac{1}{2}$	3

อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว	ตัวแปร	เลขชี้กำลังของตัวแปร	สัมประสิทธิ์ของตัวแปร	ค่าคงตัว
1. $4x - 3 > 0$				
2. $-2x + 1 \neq 0$				
3. $7x - 6 \leq 0$				
4. $\frac{1}{2}x + 9 \geq 0$				
5. $2z - 6 \neq 0$				
6. $-3y + 1 \neq 0$				
7. $9z > 0$				
8. $-2x \leq 0$				
9. $-\frac{2}{3}y + 7 \geq 0$				
10. $5x - 2 \neq 0$				

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วเติมลงในช่องคำตอบ

ของกระดาษคำตอบ

3. เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบท้ายเล่ม

1. ข้อความใดถูกต้องที่สุด

- ก. ประโยคสัญลักษณ์มีตัวแปรอยู่เสมอ
- ข. ประโยคสัญลักษณ์จะมีตัวแปรหรือไม่ก็ได้
- ค. ประโยคสัญลักษณ์เป็นประโยคที่ไม่มีตัวแปร
- ง. ผลต่างของ a และ 8 เขียนได้เป็น $a - 8$ เพียงกรณีเดียวเท่านั้น

2. ข้อใดต่อไปนี้เป็นอสมการ

- ก. $5n - 3$
- ข. $2(y - 15)$
- ค. $x + 1 = 15$
- ง. $0.7a \neq 0.3a + 2$

3. “มีจำนวนเด็กนักเรียนในห้องนี้ไม่ถึงสามสิบคน” เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ดังข้อใด

- ก. $x < 30$
- ข. $x > 30$
- ค. $x \leq 30$
- ง. $x \neq 30$

4. $a - 4 > 12$ เขียนเป็นประโยคภาษาได้ดังข้อใด
- ก. เมื่อไข่แตกไป 4 ฟอง แล้วยังเหลือไข่ไม่ถึง 12 ฟอง
  - ข. เมื่อใช้เงินไป 4 บาท แล้วยังเหลือเงินมากกว่า 12 บาท
  - ค. สัมจำนวนหนึ่งแบ่งให้เด็ก 4 คน เหลือส้มไม่ถึง 12 ผล
  - ง. เมื่อเดินทางไปได้ 4 เมตร แล้วยังห่างจากปลายทางอีก 12 เมตร
5. “ครึ่งหนึ่งของจำนวนที่น้อยกว่า x อยู่ 3 มีค่าไม่เกิน 10” เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ดังข้อใด
- ก. $\frac{1}{2}x - 3 \leq 10$
  - ข. $\frac{1}{2}(x - 3) \geq 10$
  - ค. $\frac{1}{2}(3 - x) \leq 10$
  - ง. $\frac{1}{2}(x - 3) \leq 10$
6. ประโยคในข้อใดต่อไปนี้ไม่เป็นสมการ
- ก. x น้อยกว่า 10
  - ข. a มากกว่า หรือเท่ากับ 3
  - ค. x บวกด้วย 5 ไม่เท่ากับ 15
  - ง. ผลบวกของสามในสี่ของ y กับ 8
7. ข้อใดไม่เป็นสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว
- ก. $6x - 3 \neq 0$
  - ข. $4z + 3 \geq 6$
  - ค. $x + 2z > 2z - x$
  - ง. $\frac{1}{2}y - 4 < 2y + 5$

8. “ผลต่างของสี่ในเจ็ดของจำนวนจำนวนหนึ่งกับหก น้อยกว่าหรือเท่ากับสิบสาม”

เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ดังข้อใด

ก. $\frac{4}{7}x - 6 > 13$

ข. $\frac{4}{7}x - 6 \leq 13$

ค. $\frac{4}{7}(x - 6) < 13$

ง. $\frac{4}{7}(x - 6) \leq 13$

9. ข้อใดเป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

ก. $xy - 3x \neq 0$

ข. $\frac{x}{2} - 3x \leq -6$

ค. $x^2 - 2x - 3 < 7$

ง. $x^2 - 3y > 2y - 1$

10. $x^2 - 6 \neq x - 4$ ไม่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวเพราะเหตุใด

ก. ไม่เป็นอสมการ

ข. มีตัวแปรหลายตัว

ค. มีคำตอบเป็นจำนวนเต็มลบ

ง. เลขชี้กำลังของตัวแปรมากกว่า 1

เล่มที่ 1 เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

*****

ชื่อ – นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ข้อ	คำตอบ	คะแนน
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
รวม		

สรุปผลการเรียน

[illegible]

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

ข้อ	คำตอบ
1.	ง
2.	ข
3.	ง
4.	ง
5.	ข
6.	ก
7.	ข
8.	ข
9.	ง
10.	ก

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1

เรื่อง ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์

คำชี้แจง จงเขียนประโยคสัญลักษณ์แทนประโยคที่กำหนดให้ต่อไปนี้ ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง
(ให้ x แทนจำนวนที่ไม่ทราบค่า) (5 คะแนน)

1. จำนวนจำนวนหนึ่งลบด้วยสามมากกว่าศูนย์

จำนวนจำนวนหนึ่งลบด้วยสาม	มากกว่า	ศูนย์
$x - 3$	$>$	0

ประโยคสัญลักษณ์ $x - 3 > 0$

2. ผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสามไม่น้อยกว่าหก

ผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสาม	ไม่น้อยกว่า	หก
$x + 3$	$\geq$	6

ประโยคสัญลักษณ์ $x + 3 \geq 6$

3. เศษสองส่วนสามของจำนวนจำนวนหนึ่งมีค่าไม่เกินแปด

เศษสองส่วนสามของจำนวนจำนวนหนึ่ง

$$\frac{2}{3}x$$

ไม่เกิน

$\leq$

แปด

8

ประโยคสัญลักษณ์ $\frac{2}{3}x \leq 8$

4. ผลคูณของห้ากับจำนวนจำนวนหนึ่งไม่เท่ากับยี่สิบ

ผลคูณของห้ากับจำนวนจำนวนหนึ่ง

$$5x$$

ไม่เท่ากับ

$\neq$

ยี่สิบ

20

ประโยคสัญลักษณ์ $5x \neq 20$

5. สองเท่าของผลต่างของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสี่น้อยกว่าห้าเท่าของผลบวกของจำนวนจำนวนนั้นกับแปด

สองเท่าของผลต่างของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสี่

$$2(x - 4)$$

น้อยกว่า

$<$

ห้าเท่าของผลบวกของจำนวนจำนวนนั้นกับแปด

$$5(x + 8)$$

ประโยคสัญลักษณ์ $2(x - 4) < 5(x + 8)$

เจดยแบบฝึกทักษะที่ 2

เรื่อง ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์

คำชี้แจง จงเขียนประโยคภาษาแทนประโยคสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (ให้ตัวแปรในแต่ละข้อแทนจำนวนที่ไม่ทราบค่า) (5 คะแนน)

1. $x + 3 > 1$

$$x + 3$$

ผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสาม

$$>$$

มากกว่า

$$1$$

หนึ่ง

ประโยคภาษา ผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับสามมากกว่าหนึ่ง

2. $\frac{b}{3} \geq 2$

$$\frac{b}{3}$$

จำนวนจำนวนหนึ่งหารด้วยสาม

$$\geq$$

มากกว่าหรือเท่ากับ

$$2$$

สอง

ประโยคภาษา จำนวนจำนวนหนึ่งหารด้วยสามมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ สอง

3. $\frac{1}{7}c - 2 \leq 0$

$$\frac{1}{7}c - 2$$

$$\leq$$

$$0$$

เศษหนึ่งส่วนเจ็ดของจำนวนจำนวนหนึ่งลบด้วยสอง น้อยกว่าหรือเท่ากับ ศูนย์

ประโยคภาษา เศษหนึ่งส่วนเจ็ดของจำนวนจำนวนหนึ่งลบด้วยสองมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับศูนย์

4. $3y + 1 \neq 9$

$$3y + 1$$

$$\neq$$

$$9$$

สามเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่งบวกด้วยหนึ่ง ไม่เท่ากับ เก้า

ประโยคภาษา สามเท่าของจำนวนจำนวนหนึ่งบวกด้วยหนึ่งไม่เท่ากับเก้า

5. $4(w + 1) < 20$

$$4(w + 1)$$

$$<$$

$$20$$

สี่เท่าของผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับหนึ่ง น้อยกว่า ยี่สิบ

ประโยคภาษา สี่เท่าของผลบวกของจำนวนจำนวนหนึ่งกับหนึ่งมีค่าน้อยกว่ายี่สิบ

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 3

เรื่อง อสมการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นอสมการ หรือเติมเครื่องหมาย × หน้าข้อที่ไม่เป็นอสมการ (10 คะแนน)

- ..... ✓ ..... 1. $3x \neq 2$
- ..... ✓ ..... 2. $2x + 6 > 7$
- ..... ✓ ..... 3. $2x + 3 \geq 7x - 1$
- ..... ✗ ..... 4. $4x - 1 = 12$
- ..... ✓ ..... 5. $\frac{1}{2}x - 1 \neq 3x - \frac{1}{2}$
- ..... ✓ ..... 6. $3(2x + 1) \leq 6$
- ..... ✗ ..... 7. $9x - 3 = 2x + 1$
- ..... ✓ ..... 8. $\frac{1}{4}x - 3 < \frac{3}{5}(x+1)$
- ..... ✓ ..... 9. $\frac{1}{2}(x+1) \geq 4x + 7$
- ..... ✗ ..... 10. $\frac{7x+1}{4} = \frac{2x+1}{3}$

ทำถูกก็ซื้อคะ...

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 4
เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

คำชี้แจง จงเติมเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หรือเครื่องหมาย × หน้าข้อที่ไม่เป็นอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว (10 คะแนน)

_____ ✓ _____	1. $3x + 7 \neq 0$
_____ ✓ _____	2. $6x - 4 > 3x + 1$
_____ × _____	3. $x + y \neq 0$
_____ × _____	4. $x^2 + 2xy \geq 3$
_____ × _____	5. $7y + 2xy \leq 6$
_____ ✓ _____	6. $4x - 3 < 2x + 1$
_____ ✓ _____	7. $9x - 6 > 21$
_____ × _____	8. $y^2 + 6y > 3$
_____ ✓ _____	9. $2(y + 6) > 10$
_____ ✓ _____	10. $\frac{1}{2}x + 3 \leq \frac{3x + 4}{2}$

ทำถูกก็ซื้อคะ...

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 5
เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

คำชี้แจง จงเติมตัวแปร เลขชี้กำลังของตัวแปร สัมประสิทธิ์ของตัวแปร และค่าคงตัวของ
อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวลงในตารางต่อไปนี้ (10 คะแนน)

อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว	ตัวแปร	เลขชี้กำลังของตัวแปร	สัมประสิทธิ์ของตัวแปร	ค่าคงตัว
1. $4x - 3 > 0$	x	1	4	-3
2. $-2x + 1 \neq 0$	x	1	-2	1
3. $7x - 6 \leq 0$	x	1	7	-6
4. $\frac{1}{2}x + 9 \geq 0$	x	1	$\frac{1}{2}$	9
5. $2z - 6 \neq 0$	z	1	2	-6
6. $-3y + 1 \neq 0$	y	1	-3	1
7. $9z > 0$	z	1	9	0
8. $-2x \leq 0$	x	1	-2	0
9. $-\frac{2}{3}y + 7 \geq 0$	y	1	$-\frac{2}{3}$	7
10. $5x - 2 \neq 0$	x	1	5	-2

ทำถูกก็ขอครับ...

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

ข้อ	คำตอบ
1.	ป
2.	ง
3.	ก
4.	ป
5.	ง
6.	ง
7.	ก
8.	ป
9.	ป
10.	ง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ เล่ม 2
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- _____. (2555). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- ฝ่ายวิชาการ พิบิซี. (2554). ยอดคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการระดับ ม.ต้น 1 - 2 - 3. กรุงเทพฯ:
 เขตโล่การพิมพ์.
- พรรณี ศิลพัฒนานันท์. (2555). สื่อเสริมรายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ 3 เล่ม 2
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. นครปฐม: สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- วัชรพงศ์ โกมุทธรรมวิบูลย์ และคณะ. (2549). คู่มือสาระการเรียนรู้พื้นฐานคณิตศาสตร์ เล่ม 1 - 2.
 นนทบุรี: โรงพิมพ์เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- สุเทพ จันทร์สมบูรณ์กุล และคณะ. (2554). สื่อเสริมรายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ ม.2 เล่ม 2.
 กรุงเทพฯ: เจริญรัฐการพิมพ์.
- สุพล สุวรรณนพ และคณะ. (2553). คณิตศาสตร์ ม.3 เล่ม 2. กรุงเทพฯ: นิยมวิทยา.
- เสน่ห์ ผดุงญาติ และคณะ. (2555). คู่มือคณิตศาสตร์พื้นฐาน ม.3 เล่ม 2. นนทบุรี: สำนักพิมพ์
 ธรรมบัณฑิต.

คำนำ

แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดทำขึ้น เพื่อเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ แบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบหลังเรียน นักเรียนสามารถศึกษาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามคำชี้แจงในการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ โดยครูเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้คำปรึกษา ตลอดจนติดตามผลการศึกษา แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด จำนวน 5 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

เล่มที่ 2 คำตอบของอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

เล่มที่ 3 การแก้อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวที่มีเครื่องหมาย $<$, $>$, $\leq$ หรือ $\geq$

เล่มที่ 4 การแก้อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวที่มีเครื่องหมาย $\neq$

เล่มที่ 5 โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

สำหรับแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์เล่มนี้ เป็นเล่มที่ 1 อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ซึ่งผู้จัดทำหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อครู นักเรียน และผู้มีความสนใจ ในการนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่ บุคลากรกลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์โรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่ ที่ให้คำชี้แนะ ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดทำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

จิตติกาญจน์ กาศลังกา

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจง.....	1
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด.....	2
จุดประสงค์.....	3
แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว.....	4
ตารางบันทึกคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน.....	7
ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์.....	8
แบบฝึกทักษะที่ 1 ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์.....	11
แบบฝึกทักษะที่ 2 ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์.....	13
ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง อสมการ.....	15
แบบฝึกทักษะที่ 3 เรื่อง อสมการ.....	16
ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว.....	17
แบบฝึกทักษะที่ 4 เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว.....	18
แบบฝึกทักษะที่ 5 เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว.....	19
แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว.....	20
ตารางบันทึกคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน.....	23
ภาคผนวก.....	24
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว.....	25
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1 ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์.....	26
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 2 ประโยคภาษาและประโยคสัญลักษณ์.....	28
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 3 อสมการ.....	30
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 4 อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว.....	31
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 5 อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว.....	32
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน.....	33
บรรณานุกรม.....	34